

на Хърватско. То е разисквало въпроса за прѣстолнаслѣдието и рѣшило да избере депутация, която да изкаже съболѣзновение на кралицата вдовица, а едновременно да води прѣговори съ брата ѝ Фердинандъ архидукъ австрийски относително избора му за хърватски кралъ.

Маджаритѣ избраха на 10 ноемв. 1526. за свой кралъ Иванъ Заполя владѣтель на Трансилвания и го коронясаха за такъвъ. Хърватскитѣ боляри държаха събрание въ Петинъ дѣто дойдоха Фердинандовитѣ пратеници на 24. декември 1526. На 31. декември събранието рѣши, че ще избере Фердинанда за кралъ при слѣднитѣ условия: 1. Фердинандъ да потвърди и съблюдава „всичкитѣ привилегии, права, свободи и закони, които сж дадени нѣкога на хърватското кралство и на неговото население отъ прѣдишнитѣ преясни владетели“. 2. Фердинандъ ще издържа въ Хърватско 1000 души конници и 200 души пѣхотна войска; но 800 души отъ тая конница ще се командуватъ отъ хърват. боляри, а на Фердинанда се позволява да има въ Хърватско свой капетанъ, който ще командува остатъка отъ конницата (200 души) и пѣхотата 200 души. За всѣки конникъ отъ казанитѣ 800 души той ще плаща на хърв. боляри по 3 жълтици на мѣсецъ 3. Фердинандъ ще издържа постоянни гарнизони въ крѣпоститѣ: Бихачъ, Клисъ, Рипачъ, Сенъ, Оточацъ и Стари градъ. 4. Той ще държи извѣстно число войници въ съсѣдното Крайнско, за да се улесни отбраната на Хърватско срѣщу Турцитѣ.

Пратеницитѣ на Фердинанда се съгласиха писмено съ тия условия и тогава събранитѣ боляри избраха Фердинанда за кралъ и тъкмо на 1. Януари 1527. год. го прогласиха за такъвъ и дадоха клетва за вѣрностъ. Сжшия день тѣ съставиха изборна повеля (актъ), въ която го прогласиха за „кралъ нашъ и на цѣлото това славно кралство Хърватско.“ Оригиналътъ на повелята и днесъ се пази въ цар. архива въ Виена, а въ 1896. год. е билъ изложенъ на изложбата въ Будапеша.

Фердинандъ имаше привърженици и въ Унгария, които го избраха за унг. кралъ на 16. Декември 1526. (н. с.). Вслѣдствие на това между краля Ив. Заполя и тѣхъ дойде до гражданска война, която се свърши съ примирие въ 1530. год. Слѣдъ смъртта на Заполя въ 1540. год. Фердинандъ стана дѣйствителенъ кралъ и на Унгария. По тоя ето начинъ Хърватско и Унгария отново дохождатъ подъ единъ владѣтель и получаватъ нова хабсбургска династия, която продължава да гладѣе въ тия двѣ кралства и до днесъ.

Слѣдъ битката при Мохачъ, Турцитѣ не прѣстанаха да нападатъ на Хърватско, Унгария и дори Австрия. Ако кралътъ и свържеше миръ или примирие съ султана, то босненскитѣ паши при все това непрѣкъснато налитаха и нападаха на Хърватско, до дѣто най-сетѣ частъ отъ Далмация, цѣла Босна и цѣла Славония паднаха подъ Турцитѣ, а останалата частъ отъ Далмация подъ Венеция тѣй, че отъ нѣкогашното Хърватско само твърдѣ малка частъ се е запазила сво-